

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

МАГІСТР
(освітній ступінь)

Кафедра геоінформатики і фотограмметрії

О. В. Нестеренко /
2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Туризмологія

(назва освітньої компоненти)

шифр	назва спеціальності, освітньої програми
242	Магістр туризму
	«Туризм»

Розробники:

Проценко С.М. канд. географ. наук, доц.
(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри геоінформатики і фотограмметрії

протокол № 9 від « 29 » 08 2022 року

Завідувач кафедри

(підпис)

/ Ю. О. Карпінський /

Схвалено гарантом освітньої програми

Гарант ОП

(підпис)

/ В.Б. Мельник /

Схвалено науково-методичної комісії спеціальності 242 «Туризм»
протокол № 1 від « 29 » 08 2022 року

ВИТЯГ З НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ 2022-2023 рр.

шифр	Магістр ОПП	Форма навчання:										Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження	
	Назва спеціальності	Кредитів на сем.	Обсяг годин					Кількість індивідуальних робіт							
			Всього	аудиторних											
				Разом	Л	Лр	Пз	КП	КР	РГР	Роб				
242	Туризм	4,0	120	40		20	20		1				E	I	

Мета та завдання навчальної дисципліни

Предметом дослідження є вивчення загальних положень та основ туристознавства, районування, планування в загальнонауковому та прикладному (туристично-рекреаційному) аспектах.

Мета курсу полягає у розвитку навичок оволодіння засобами методами та прийомами аналізу окремих туристично-рекреаційних регіонів; оцінки їх ресурсного потенціалу для визначення напрямів планувальної організації; ознайомлення з критеріями формування туристично-рекреаційних систем, прийомами, методами функціонально-планувального зонування, нормування туристичної діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- термінологічні визначення сутності туристознавства районування (загальнонауковий підхід), природно-географічний, туристологічний;
- планування в аспекті значення процесу та планувальної документації;
- еволюційні етапи туристично-рекреаційного районування;
- основні заходи формування та організації туристично-рекреаційних систем, та визначення функціонально-планувальної їх структури;
- науково-теоретичні засади формування туристично-рекреаційних регіонів території України та планування туристично-рекреаційних систем;
- особливості використання ресурсного потенціалу в процесі розроблення планувальної документації;
- характеристику науково-теоретичних досліджень, законів України, ДБН, інструкцій, інших науково-методичних робіт для використання в курсових роботах.

Вміти:

- використовувати набуті знання при виборі практичних курсових робіт;
- застосовувати прийоми районування на практиці;
- здійснювати подальшу науково-експериментальну діяльність на основі збереження історичної спадкоємності та врахування естетики світової ландшафтної, туристично-рекреаційної архітектури при прийнятті творчих рішень.

Компетенції студентів, що формуються в результаті засвоєння дисципліни

Код	Зміст	Програмні результати навчання
Загальні компетентності		
ЗК1	Здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності	ПРН 1. Працювати з іноземними джерелами інформації, розробляти план наукових досліджень та стратегії практичної діяльності.
		ПРН 11. Здатність до пошуку і до самостійного вивчення нових методів дослідження, можливих змін наукового та науково-практичного профілю професійної діяльності, зміни соціокультурних умов.
ЗК7	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми	ПРН 1. Працювати з іноземними джерелами інформації, розробляти план

		наукових досліджень та стратегії практичної діяльності.
		ПРН 11. Здатність до пошуку і до самостійного вивчення нових методів дослідження, можливих змін наукового та науково-практичного профілю професійної діяльності, зміни соціокультурних умов.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності		
СК1	Здатність застосовувати у професійній діяльності категорійно-термінологічний апарат, концепції, методи та інструментарій системи наук, що формують науковий базис туризму та рекреації	ПРН 1. Працювати з іноземними джерелами інформації, розробляти план наукових досліджень та стратегії практичної діяльності.
		ПРН 11. Здатність до пошуку і до самостійного вивчення нових методів дослідження, можливих змін наукового та науково-практичного профілю професійної діяльності, зміни соціокультурних умов.
СК6	Здатність до аналізу, прогнозування, планування бізнес-процесів та геопросторового планування у сфері туризму та рекреації	ПРН 1. Працювати з іноземними джерелами інформації, розробляти план наукових досліджень та стратегії практичної діяльності.
		ПРН 9. Розробляти та реалізовувати проєкти у сфері туризму та рекреації на засадах економічної, соціальної і екологічної ефективності
СК7	Здатність розробляти та впроваджувати інновації в діяльність суб'єктів туристичного ринку.	ПРН 2. Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур у сфері туризму і рекреації.
		ПРН13. Аналізувати природно-ресурсні та соціально-економічні передумови розвитку та функціонування просторової організації туристичної сфери.

Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Теоретичні засади туризмології та туристично-рекреаційного районування

- 1.1. Туризмологія в структурі туризмознавства: понятійний апарат, принципи, методи, функції
- 1.2. Термінологічні визначення районування території. Загальнонаукові та прикладні принципи, критерії термінологічного апарату.
- 1.3. Термінологічні визначення планування території. Рівні планування території.
- 1.4. Екологічне та містобудівне районування України. Туристично-рекреаційні регіони (загальний огляд).

Модуль 2.

Основні туризмологічні концепти

- 2.1. «Мандрівка» як системоформуюче поняття туризмологічної науки.
- 2.2. Поняття «туристичний продукт».
- 2.3. Інфраструктура туризму.

Модуль 3.

Формування територіальних систем туризму та рекреації

- 3.1. Територіальна система туризму, складові елементи.
- 3.2. Територіальна система рекреації, складові елементи.
- 3.3. Основні засади організації територіальних туристично-рекреаційних систем.

Модуль 4.

Планувальна структура територіальних туристично-рекреаційних систем

- 4.1. Методичні засади формування планувальної структури туристично-рекреаційних систем.
- 4.2. Модель планувальної структури туристично-рекреаційної системи.
- 4.3. Особливості організації туристично-рекреаційного середовища.

Модуль 5.

Туристичні регіони України

- 5.1. Туристичні регіони: Карпатський, Подільський, Поліський.
- 5.2. Придніпровський туристичний регіон.
- 5.3. Слобожанський туристичний регіон.
- 5.4. Азово-Чорноморський туристичний регіон.

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми
	Регіональне районування:
I	<i>Понятійний апарат туризмології.</i>
1.	Вияснення сутності туризму як суспільного явища – смисловий, соціально-антропологічний аспект
2.	Визначення критеріїв та характерних рис туризму
3.	Систематизація наукових підходів до визначення «феномен туризму»
4.	Формування принципів, методів, функцій туризму, соціальне значення туризму
5.	Проблематика туризмології: негативно-позитивні риси
6.	Вивчення взаємозв'язків «теорія-практика»
II	<i>Територіальні системи туризму, курортно-рекреаційні утворення</i>
1.	Системи туризму та їх складові елементи.

2.	Планувальна структура систем туризму.
3.	Методика визначення атрактивності туристичних зон.
4.	Організація туристичних маршрутів.
5.	Особливості територіальної організації основних видів туризму.
III Туристичні особливості регіонів України	
1.	Алгоритм характеристики туристичного регіону.
2.	Туристичні природні та історико-культурні ресурси.
3.	Матеріальна база туризму.
4.	Туристичні зони та центри – історичні поселення, курорти, місця зимового відпочинку.
5.	Туристичні маршрути. Основні тематичні напрями.
IV Туристично-рекреаційне планування	
1.	Місце туристично-рекреаційного планування в системі регіонального планування.
2.	Структура, етапи розроблення туристично-рекреаційних планів.
3.	Інформаційне забезпечення туристично-рекреаційних планів.
4.	Приклад розроблення туристично-рекреаційного плану.
5.	Регіональна політика планування туристично-рекреаційної діяльності.

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми
1.	Обробка лекційного матеріалу.
2.	Підготовка до практичних занять.
3.	Підготовка реферату, есе з проблематики навчальної дисципліни.
4.	Робота з літературними джерелами та інформаційний пошук.

Методи контролю та оцінювання знань студентів

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять. Модульний контроль здійснюється під час індивідуальних занять під контролем викладача або при кафедральному перегляді виконаних робіт відповідно до планових модульних контролів, передбачених робочою програмою.

Форма модульного контролю – захист конспекту та усне опитування студентів.

Семестровий контроль – екзамени.

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
Модуль 1	Модуль 2	Модуль 3	Модуль 4	СМР	Семестр. контроль	
20	15	15	10	20	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
82-89	B	добре	зараховано
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Методичне забезпечення дисципліни

Правова документація:

1. Закон України:

- «Про туризм» від 15 вересня 1995 р.;
- «Про екологічну мережу України» від 24 червня 2004р., № 1864-IV;
- «Про охорону культурної спадщини» від 8.06.2000 р., № 2009 (2456);
- «Про генеральну схему планування України» від 7.02.2002 р., № 61.
- «Про природно-заповідний фонд України» від 16 жовтня 1992 р., № 2456 -XII;
- «Про благоустрій населених пунктів» м. Київ від 6 вересня 2005 р., № 2807 -IV;
- «Про курорти» // Відомості Верховної Ради України – 2000. - №50 – [електронний ресурс]. Режим доступу: [http://zakon1/rada.gov.ua](http://zakon1.rada.gov.ua)

- «Про основи містобудування» від 16 листопада 1992 р., № 2780 - XII;

- «Про порядок погодження і затвердження генеральних планів населених пунктів»;

2. Проект «Про ландшафти» № 5198.

3. Указ Президента України «Про заходи щодо розвитку туризму і курортів в Україні» від 21.09.2007 р. № 136/2007.

4. Указ Президента України «Про стратегію сталого розвитку «Україна-2020» від 12.01.2015.

5. Указ Президента України «Про території та об'єкти природно-заповідного фонду загальнодержавного значення», №312/2016, 27.07.2016.

Нормативна документація:

- ДБН Б.1.1-2011 «Склад та зміст містобудівної документації на державному та регіональному рівні», К., 2011.

- ДСТУ – Н Б Б.1.1-12:2011 «Настанова про склад та зміст плану зонування території (зони)», К., 2011.

- ДБН Б.2.2-3:2011 «Склад та зміст історико-архітектурних опорних планів», К., 2011.

Методологічна документація:

1. Бейдик О. О. Методологія та методика аналізу рекреаційно-туристських ресурсів України : дис. докт. геогр. наук : 11.00.02 / Бейдик Олександр Олександрович - Київ, 2004. - 381 с.

2. Нефедов В.А. Городской ландшафтный дизайн / В.А. Нефедов - Санкт- Петербург: «Любавич», 2012. - 320с.

3. Панченко Т.Ф. Туристичне середовище: архітектура, природа, інфраструктура [Монографія] / Т.Ф. Панченко. - Київ: Логос, 2009.- 176с.
4. Панченко Т.Ф. Науково-методологічні, соціально-економічні та організаційно-правові засади забезпечення благоустрою населених пунктів України / Т.Ф. Панченко. - Київ: УАА - КНУБА (НДР), 2010. - 30 с.
5. Панченко Т.Ф. Ландшафтно-рекреаційне планування природно-заповідних територій (монографія) / Т.Ф.Панченко.-Київ: Логос, 2015.-176с.
6. Панченко Т. Ф., Голуб А.А. Проблеми архітектурно-ландшафтного благоустрою територій / Т. Ф. Панченко, А. А. Голуб. // Архітектурний вісник КНУБА: Наук.-вироб. збірник/ Відп. ред. Куліков П.М. - К.:КНУБА.. - 2015. - Вип. №5. - С. 176-187.
7. Ландшафтне планування в Україні / [Л.Г. Руденко, Є.О. Маруняк, О.Г. Голубцов та ін.]; під ред. Л.Г. Руденка - К. : Реферат, 2014. - 144с.
8. Містобудування. Довідник проектувальника / За заг. ред. Т.Ф. Панченко,- К.: Різо-Принт, 2006.- 192 с.

Рекомендована література

Базова:

1. Пазенок В. С. Туризмология. Теоретический образ / В. С. Пазенок. — К., 2012.
  2. Пазенок В. С. Філософія туризму. Туризмология: концептуальні засади теорії туризму : наук.-навч. вид. / В. С. Пазенок. К. .КУТЕП, 2008.
  3. Білоконь Ю.М. Регіональне планування (сутність та значення) навчальний посібник, Укрархбудінформ, 2001.
  4. Дроздов А.В. Ландшафтное планирование с элементами инженерной биологии. – М.: Товарищество научных изданий КМК; 2006. – 239с.
  5. Гавриленко О.П. Екогеографія України. Навчальний посібник. – Київ, Знання, 2008.
  6. Методика інтеграцій екологічної складової розвитку у просторове планування України (регіональний рівень) – НАН України, Інститут географія НАН України. – К.: 2016. 72с.
  7. Методические рекомендации по размещению и архитектурно-планировочной организации тематических парков. – М.: 1983.
  8. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристичні ресурси України: Методологія та риторика аналізу, термінологія районування /О.О. Бейдик // - К.: Київ. нац.. ун-т ім. Т.Г. Шевченка, 2001. – 395с.
  9. Руденко В.П. Географія природно-ресурсного потенціалу України, В.П. Руденко, У 3-х частинах. – К.: ВД Києво-Могилянська Академія, 1999. – 568с.
  10. Дмитрук О.Ю. Екологічний туризм: сучасні концепції менеджменту і маркетингу: навч. посіб. / О.Ю. Дмитрук – К.: Альтерпрес, 2004. – 204с.
  11. Курорты. Энциклопедический словарь. М.: «Советская энциклопедия. 1983. 589с.
  12. Колбовский Е.Ю. Ландшафтное планирование. – Москва; изд. Центр «Академия», 2008.
- Ландшафтне планування в Україні. Методичні настави / Під редакцією Л.Г. Руденка. – К: Реферат, 2014.
13. Куйбіда В.С., Негода В.А., Толканов В.В. Регіональний розвиток та просторове планування територій: досвід України та інших держав – членів Ради Європи. – К.: Мінрегіонбуд, 2009.
  14. Пазенок В.С. Туризмология. Теоретичний образ туризма – К.: Альтерпрес, 2012 – 277с.
  15. Ветранівський В.Л., Ружинський М.Й. Туристичне краєзнавство. Навчальний посібник – К.: Знання, 2008 – 575с.
  16. Панченко Т.Ф. Ландшафтно-рекреаційне планування природно-заповідних територій – К.: Логос – 2015.
  17. Панченко Т.Ф. Туристичне середовище. Архітектура, природа, інфраструктура. – К.: Логос, 2009.
  18. Проценко С.М. Словник екологічних та ландшафтних термінів – К.: КНУБА, 2014.
  19. Типологія об'єктів ландшафтної та туристично-рекреаційної архітектури. Навчальний

Допоміжна:

1. Градостроительные основы развития курортно-рекреационных районов СССР / [Городской В.Я., Панченко Т.Ф., Мазуркевич А.А. и др.] – Москва.: Стройиздат, 1990. – 196с.
2. Гетьман В. Л. Ландшафтно-рекреаційні ресурси екотуризму українських Карпат: дисертація к.г.н.:11.00.11/Гетьман Володимир Іванович; КНУ ім. Т. Шевченка. - К., 2010.
3. Шулик В. В. Методологічні основи формування рекреаційних систем в Україні: автореф. дис. на здобуття наук, ступеня док. арх. : спец. 18.00.01 "Теорія архітектури, реставрація пам'яток архітектури" / Шулик Василь Васильович - Х.: ХДТУБА, 2008. - 36 с.
4. Алонов Ю.Г. Принципы архитектурно-пространственной организации экспозиционной зоны современных зоопарков : автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. арх. наук : спец. РНБ 76-6/7563 / Алонов Юрий Георгиевич - М., 1976. - 21с.
5. Гродзинський М. Д. Основи ландшафтної екології/ М. Д. Гродзинський - К.: Либідь, 1993, —222с.
6. Залеская Л.С., Микулина Е.М. Ландшафтная архитектура / Л.С.Залеская, Е.М. Микулина. - М.: Стройиздат, 1979. - 237с.
7. Кравченко О. В. Принципи архітектурно-планувальної організації відкритих міських просторів з порушеними територіями: дисертації к. арх.: 18.00.04 / Олег Вадимович Кравченко; НАУ.- К., 2015. - 237с.
8. Краткий справочник архитектора./ [Родічкін І.Д., Бондар Ю.А., Вергунов А.П. та інші]-Київ: Будівельник, 1990.-332с.
9. Мильков Ф.Н. Человек и ландшафты / Ф.Н. Мильков - М.: издательство «Мысль», 1973. - 222с.
10. Нехуженко Н.А. Основы ландшафтного проектирования и ландшафтной архитектуры. Учебное пособие./ Н.А. Нехуженко. - Санкт-Петербург: «Питер», 2011.- 192с.

Електронні ресурси:

1. Зеленый туризм в Украине [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://bt-lady.com.ua>
2. «Про курорти» // Відомості Верховної Ради України – 2000. - №50 – [електронний ресурс]. Режим доступа: <http://zakon1/rada.gov.ua>